

‘वर्षकृत्ति’ : एक अप्रकाशित व्यासफू

धनवज्र वज्राचार्य
CNAS/TU

हाम्रो यहाँ ‘ताडपत्र’ धेरै कालसम्म लेखनसामग्रीको रूपमा लोकप्रिय रह्यो । ठूलठूला ग्रन्थहरू पनि ताडपत्रमा लेखिएका पाइन्छन् । साथै घरखेत किनबेच गर्दा निस्सा-स्वरूप दिइने ‘लेख्ये’ पत्रहरू ताडपत्रमा लेख्ने चलन पनि पछिसम्म रह्यो¹ । यसरी प्रशासनिक अङ्ग पनि ताडपत्र बनेथ्यो । यसरी एक लामो कालसम्म नै ताडपत्र लेखनसामग्रीको रूपमा रह्यो । जसलाई हामी ‘ताडपत्रयुग’ नै भन्न सक्छौं । पछि ताडपत्रको स्थान कागतले लियो । स्थायित्वको केही कमी रहे तापनि कागत ताडपत्रभन्दा सजिलोसंग लेख्न हुने सुविधाजनक रूपको छ । जुन सुकै आकार प्रकारको पनि बनाउन सकिने सुविधा पनि यसमा छ । यस्तै गुणले कागत बढी लोकप्रिय बन्यो र कागतको युग शुरू भयो ।

हाम्रो यहाँ गुठी आदिमा प्रतिवर्ष आवश्यक कुरा टिपोट गर्दै जाने चलन छ । यस्ता टिपोटहरू भिन्नाभिन्नै पत्रहरूमा टिपोट गर्दा ती पत्रहरू हराउने सम्भावना हुन्छ । यसो हुनाले लामो कागतलाई प्याई ‘व्यासफू’ को स्वरूप दिने चलन चल्यो । हेर्दा साधारण पुस्तिका, पुस्तक जस्तै पत्र पत्र रूपका हुन्छन् तापनि प्याई बनाइएको हुनाले पत्रहरू हराउने डर भने यसमा हुँदैन । यस कारण सुरक्षाको दृष्टिले, सुविधाको दृष्टिले व्यासफू उपयोगी रह्यो ।

प्याई बनाइएका जुनसुकै विषयका पुस्तिकाहरू पनि ‘व्यासफू’ हुन् तापनि ऐतिहासिक सामग्रीको सिलसिलामा ‘व्यासफू’ अलि बेग्लै रूपमा रूढ भएको छ । ‘व्यासफू’ भनेपछि तात्कालिक घटना टिपिएका टिपोट-पुस्तिका भन्ने बुझिन्छ । २०१० सालभन्दा अगाडिसम्म ऐतिहासिक सामग्रीको सिलसिलामा ‘व्यासफू’ को कुनै महत्त्व प्रकाशमा आएको थिएन । २०१० सालमा ठिमीनिवासी चन्द्रमान जोशीज्यूको संग्रहमा रहेको व्यासफू पाइएपछि व्यासफूको महत्त्व बढेको हो^२ । कान्तिपुरका राजा प्रतापमल्लको मृत्युपछि तात्कालिक राजकाजमा ‘चौतारा’ युगको कसरी शुरुआत भयो; उपत्यकाका तीन मल्लराज्यमा कस्तो घातप्रतिघात चलिरहे; तिनमा गोरखा, तनहुँ, मकवानपुर आदि कसरी संलग्न रहे आदि धेरै नयां कुरा मितितिथिसहित प्रामाणिक रूपमा सो व्यासफूबाट ज्ञात भए । यसबाट व्यासफूको स्वतः महत्त्व बढ्यो । अनि व्यासफूको खोजीमा विद्वान्हरू संलग्न हुन थाले । यसको फलस्वरूप अरू व्यासफू पनि प्रकाशमा आए^३ ।

प्रकाशमा आएका व्यासफूहरू प्रायः राजनैतिक घटनाहरू टिपिएका नै बढी परेका छन् । तर राजनैतिक बाहेक सांस्कृतिक, आर्थिक कुरा टिपिएका व्यासफूहरू पनि प्रशस्त

पाइएका छन् । तात्कालिक सांस्कृतिक र आर्थिक कुरा बुझ्ने ती व्यासफूहरू पनि निकै उपयोगी छन् । यसकारण छानबीन गरी त्यस्ता व्यासफूहरूलाई पनि प्रकाशमा ल्याउनु वाञ्छनीय छ भन्ने स्पष्ट छ । त्यसै क्रममा यो अप्रकाशित व्यासफू पाठकको सामुन्ने राख्नु छु ।

यस व्यासफूको मुखपृष्ठमा 'वर्षकृत्ति' भन्ने शीर्षक दिइएको छ । यसबाट वर्ष दिनसम्म गर्नुपर्ने काम कुराको टिपौट यसमा गरिएको छ भन्ने संकेत पाइन्छ । हुन पनि चैत्रशुक्लबाट थाली फाल्गुन कृष्ण (पूर्णान्तमानले चैत्रकृष्ण) सम्म गर्नुपर्ने प्रमुख धार्मिक, सांस्कृतिक चाड पर्वको टिपौट यसमा गरिएको छ । यसैले यस व्यासफूको नामकरण 'वर्षकृत्ति' भनी गरिएको देखिन्छ । वर्ष शुरू गर्दा यहाँ कार्तिकदेखि शुरू नगरी चैत्रदेखि शुरू गरिएको छ । यसरी कार्तिकादि परम्पराको अनुसरण यहाँ गरिएको छैन ; चैत्रादि परम्पराको अनुसरण गरिएको छ ।

यस व्यासफूमा संवत्को उल्लेख कतै गरिएको छैन । राजाको नामोल्लेख पनि कतै परेको छैन । उपत्यकाका तीन मल्ल राज्यमध्ये कहाँ यो टिपिएको हो भन्ने स्पष्ट उल्लेख पनि यसमा परेको छैन । तर यसमा टिपौट गरिएका कुरा केलाई हेर्नो भने यो कान्तिपुरमा टिपिएको हो ; प्रतापमल्लपछि अर्थात् मल्लकालको अन्तिम चरणतिर यो टिपिएको हो भन्ने पनि थाहा पाइन्छ । यो साधारण जनतातर्फबाट टिपिएको नभएर राजदरबारतर्फबाट टिप्न लाइएको हो भन्ने पनि यसको बेहोराबाट थाहा पाइन्छ । यस व्यासफूमा कवीन्द्रपुर, प्रतापपुर, अनन्तपुरमा पूजा पठाउने चर्चा परेको छ । कान्तिपुरका प्रसिद्ध राजा प्रतापमल्ल आफूलाई 'कवीन्द्र' भन्न मन पराउथे । उनको उपनाम नै 'कवीन्द्र' रहेथ्यो । 'कवीन्द्रपुर' नै सं. ७९३ (वि. सं. १७३०) तिर प्रतापमल्लले बनाउन लाएका हुन्^४ । स्वयम्भूमा रहेका प्रतापपुर र अनन्तपुर आफ्नो नाउँ र रानी अनन्तप्रियाको नाउँमा नै. सं. ७७५ (वि. सं. १७१२) मा उनले बनाउन लाएका हुन्^५ । यस कारण यो व्यासफू प्रतापमल्लपछि टिपिएको हो भन्ने थाहा पाइन्छ । यहाँ प्रयुक्त लिपिबाट पनि उक्त कुराको पुष्टि हुन्छ ।

राजदरबारमा कुन दिन कस्तो विधान गर्नुपर्छ ; कहाँ कस्तो पूजा भाग राजदरबारबाट पठाउनुपर्छ भन्ने संझनाको लागि यो टिपौट गरिएको हो । यस कारण यहाँ सांस्कृतिक विधानको खुलस्त विवरण परेको छैन ; संक्षिप्त टिपौट मात्र परेको छ । संक्षिप्त भए पनि यो टिपौट तात्कालिक केही सांस्कृतिक कुरा प्रामाणिक रूपमा बुझ्न उपयोगी छ । मल्ल राजाहरूको सांस्कृतिक मूल थलो भक्तपुर हो । यस कारण विशेष पर्वको दिन पूजाभाग भक्तपुर पठाइन्थ्यो । यस कुराको चर्चा यस व्यासफूमा ठाउँ ठाउँमा परेको छ । विशेष पर्वको दिन पूजाभाग पठाई पूजा गरिने भक्तपुरका देवताहरूमा दुमाजु, वंकुलि, मानेश्वरी, तलेजु, भैरव आदि पर्दछन् । यसबाट राजनैतिक दृष्टिले कान्तिपुर एक स्वतन्त्र राज्य भए पनि सांस्कृतिक दृष्टिले भक्तपुरसंग निकै सम्बद्ध थियो भन्ने कुराको झलक पाइन्छ । साथै ललितपुरसंग पनि केही सांस्कृतिक सम्बन्ध कायम थियो भन्ने पनि यस व्यासफूबाट थाहा पाइन्छ ।

यस व्यासफूमा ‘विश्वजात्रा’ देखि टिपोट शुरू गरिएको छ । ‘विश्वजात्रा’ भनी बिस्केटलाई लक्ष्य गरिएको हो । यस अवसरमा गाडिने लिङ्गगोलाई ‘विश्वकेतु’ भन्ने चलन छ । यसै कारण यस जात्राको नाम ‘विश्वजात्रा’ रहन गएको हो । बिस्केट जात्रा भक्तपुर-भेकमा बढी धूमधामसंग मनाइन्छ । वैशाख संक्रान्तिको दिन मुख्य गरी यो पर्व मनाइन्छ तापनि यसको सिलसिला चैतदसैदेखि नै शुरू हुन्थ्यो भन्ने संकेत यस व्यासफूबाट पाइन्छ । यहाँ ‘स्याको त्याको’ ‘कुलुकयात’ आदिको उल्लेख विश्वजात्राकै सिलसिलामा गरिएको छ । हाल काठमाडौंमा ‘विश्वजात्रा’ साधारण रूपमा मात्र गरिन्छ । तर मल्लकालमा काठमाडौंमा पनि ‘विश्वजात्रा’ विशेष रूपमा गरिन्थ्यो भन्ने कुरा यस व्यासफूबाट थाहा पाइन्छ । यस कुराको पुष्टि अन्य स्रोतबाट पनि हुन्छ ।

यसपछि चैत्र शुक्ल एकादशीको दिन गरिने ‘दुदुपूजा’ विधानको चर्चा यस व्यासफूमा गरिएको छ । अहिले भने यो उल्लेखनीय रहेको देखिंदैन ।

तीनै मल्ल राज्यका तलेजु स्थानमा तान्त्रिक पद्धतिले गरिने ‘थापूजा’ को निकै महत्त्व रहेको छ । मल्ल राजाहरूले यस पूजामा निकै श्रद्धा देखाएको हामी पाउँछौं^९ । शाहकालमा पनि यो पूजा यथावत् कायम रहेको पाइन्छ । कान्तवती बिरामी हुंदा स्वामी रणबहादुर शाहले कान्तिपुर, भक्तपुरका तलेजुमा थापूजाको लागि प्रशस्त गुठी राख्न लाएका थिए । तात्कालिक ताम्रपत्रहरूबाट यो कुरा थाहा पाइन्छ^८ । यस व्यासफूमा पनि थापूजा गराउने कुराको उल्लेख ठाउँ ठाउँमा परेको छ ।

यसपछि ‘चम्पक’ फूलद्वारा गरिने रोचक पूजाविधानको चर्चा यस व्यासफूमा परेको छ । ज्येष्ठमा गरिने सो पूजाविधान निकै व्यापक रूपमा गरिन्थ्यो । काठमाडौंका भीमसेन द्रौपदी, कवीन्द्रपुरका जगन्नाथ नाय्श्वर नरसिंह, हरसिद्धि, राता मछिन्द्रनाथ, स्वयम्भू, प्रतापपुर, अनन्तपुर, पशुपतिनाथ, चांगुनारायण, वज्रयोगिनी, दुमाजु, भक्तपुरका मानेश्वरी तलेजु आदि ठाउँमा चांपको फूल राखी विशेष पूजा पठाइन्थे । यसरी उपत्यका-भिन्नका शैव, बौद्ध, वैष्णव, शाक्त आदि सबै धार्मिक सम्प्रदायका प्रख्यात देवताहरूका यो पूजा गरिन्थ्यो । यसरी मल्लकालमा रहेको धार्मिक सहिष्णुताको परम्परालाई पनि यसले प्रकारान्तरले देखाएको छ ।

श्रावण शुक्ल द्वादशीको दिन चांगुनारायण हनुमान्ढोका राजदरबारमा भित्र्याइने जात्रा अहिलेसम्म प्रचलित छ । त्यसदिन लक्ष्मी र सरस्वतीसहित चांगुनारायणका प्रतीकस्वरूप चांदीका तीन कलश राजकीय सन्मानसाथ गुणपो दरबारमा भित्र्याइन्छ र पूजाआजा गरिन्छ^{१०} । यस जात्राको उल्लेख गोपालराजवंशावलीमा परेको छ^{१०} । यस व्यासफूमा पनि उक्त दिन चांगुनारायण भित्र्याउंदा गरिने केही विधानको टिपोट परेको छ । यसै गरी पौष शुक्ल पूर्णिमाको दिन पनि चांगुनारायण हनुमान्ढोका भित्र्याइने विधान सम्पन्न गरिन्छ^{११} । त्यसको पनि उल्लेख यस व्यासफूमा परेको छ ।

प्रसिद्ध गाईजात्रा पर्वको उल्लेख भने यस व्यासफूमा परेको छैन ।

मल्लकालमा 'इन्द्रजात्रा' विशेष रूपमा मनाइन्थ्यो । यस कुराको उल्लेख तात्कालिक अरू व्यासफू, हस्तलिखित ग्रन्थ, अभिलेख आदिमा परेको छ । यस व्यासफूमा पनि इन्द्रजात्राको चर्चा परेको छ । तर इन्द्रजात्राताका गरिने विधानको विशेष चर्चा भने यस व्यासफूमा परेको छैन ।

भाद्रकृष्ण तृतीयाको दिन गरिने 'महालक्ष्मीव्रत' मल्लकालदेखि नै यहाँ निकै लोकप्रिय रहेको छ । यसलाई 'तृतीयाव्रत' 'वसुन्धराव्रत' भन्ने पनि चलन छ । स्थितिमल्लले राजल्लदेवीसँग महालक्ष्मीव्रत बसेको उल्लेख गोपालराजवंशावलीमा परेको छ^{१२} । यस व्यासफूमा पनि महालक्ष्मीव्रतको उल्लेख आएको छ । तर खुलाएर भने केही लेखिएको छैन ।

मल्लकालमा वर्षभरि मनाइने चाडपर्वमा 'दसैं' को सबभन्दा बढी महत्त्व रहेको थियो । हाल पनि सो महत्त्व कायमै छ । खड्गस्थापना खड्गचालन आदि विधान साइत हेरी गर्नुपर्ने हुनाले तीन मल्लराज्यमा साइतको कुरालाई लिई मतभेद पनि बराबर भइरहन्थ्यो^{१३} । तात्कालिक व्यासफू, हस्तलिखित ग्रन्थ आदिमा दसैं सम्बन्धी अनेक टिपोट टिपिएका पाइएका छन् । यस व्यासफूमा पनि दसैंसम्बन्धी टिपोट विशेष रूपमा गरिएको छ । घटस्थापनादेखि चालनसम्मका हनुमान्ढोका दरबारमा गरिने दसैंका विधानको चर्चा यसमा परेको छ । मल्लकालमा हनुमान्ढोका दरबारमा दसैं कसरी मनाइन्थ्यो भन्ने अध्ययन गर्न यो भाग निकै उपयोगी छ ।

'तिहार' पनि मल्लकालमा विशेष रूपमा मनाइन्थ्यो । यस कुराको चर्चा तात्कालिक स्रोतमा पाइन्छ^{१४} । यस व्यासफूमा भने तिहारको विशेष चर्चा परेको छैन । आश्विन-कृष्ण (पूर्णाङ्क मानले कार्तिक कृष्ण) अमावासीको दिन 'लक्ष्मीपूजा' भन्ने उल्लेख मात्र यहाँ गरिएको छ । अरू कुरा खुलाएर लेखिएको छैन । कार्तिक शुक्ल प्रतिपदाको दिन 'सगोने' भनी 'हृषीकेशपूजा' को सामान्य उल्लेख गरिएको छ । अरू खुलाएर लेखिएको छैन । 'भाइटीका' को त उल्लेखसम्म पनि गरिएको छैन ।

यसै गरी यस व्यासफूमा स्वयम्भूपूजा, नोफेनेपूजा, जतलपूजा, बुसाधनपूजा आदि पूजाविधानको चर्चा परेको छ; केही 'यात' (जात्रा) को पनि उल्लेख परेको छ । यहाँ उल्लिखित 'यात' हरूमा 'वस्त्र हेलेयात' रोचक छ । कुन देवताको कस्तो रङ्गको वस्त्र भन्ने जान्न यो भाग केही उपयोगी छ ।

अन्त्यमा पिसाच चतुर्दशीको चर्चा यसमा गरिएको छ । यो चाडपर्व पनि मल्लकालमा विशेष रूपमा मनाइन्थ्यो । यस कुराको झलक यस व्यासफूबाट पनि पाइन्छ ।

यसरी मल्लकालको धार्मिक, सांस्कृतिक केही कुरा अध्ययन गर्न यो सानो व्यासफू केही उपयोगी छ भन्ने स्पष्ट छ । यसै हुँदा यसलाई पाठकको सामू प्रस्तुत गरिएको हो ।

मूल पाठ

१ वर्णकृत्ति

(१)

१. ॐ नमः गणेशायः ॥ चैत्रशुक्ल, ॥ विश्वजात्राया, खंप्वस, स्वान केपो-
२. ल छोय ॥ पोल १ दुमाजुस्त ॥ पोल १ वंकुलि ॥ पोल १ मानेश्वरी ॥ पोल १
३. पिथु ॥ पोल १ सकलभिं ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ थ्वकंथनं जोपयके ॥ दं १४
४. ग्वय ३५ दुगु हं ३ ॥ थ्वते, स्याकोत्याक्व, न्हथु कुन्हु खंप्वस छोय ॥ ॥
५. तवदेवलस, स्याकोत्याको कुन्हु, थापूजा याय ॥ दुमाजुस्के, पंचबलि जुक्व
६. उपल ॥ ॥ कुलुकयात कुन्हु, खंप्वस स्वानकेपोल छोय ॥ पोल ८ दं ४

(२)

१. ग्वय ५ ॥ पोल १ दुमाजुस्त ॥ पोल १ वंकुल ॥ पोल १ मानेश्वरीस्त ॥ पोल
२. १ पिथु ॥ पोल १ तुपोरजु, आदिन, राजपूजायातं ॥ पोल १ भैरवजु ॥
३. पो १ नकिनिजु ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ थ्व कंथनं स्वानके जपयके ॥ हंस
४. हं ६ न बो थय, हं २ दुमाजु, हं १ वताजु, हं १ नकिनीजु, हं १ भैर-
५. वजु, हं १ तुपोलजुस्त, थ्वते खंपोस छोय ॥ ॥ कुलुकयात कुन्हु
६. यंया कुसिक्व दुमाजुस्त, वसंन्तपूलि दुमाजुस्तं, पूजा जु २ नेभेयातं, दं

(३)

१. १२ ग्वय ३० हंस हं ४ ॥ नेभेयान ॥ थ्व हंस हं २ राजस दु बिय ॥
२. हं २ आचार्ययातं काय ॥ थ्वते कुलुकयात कुन्हु ॥ ॥ संक्रान्ति कु-
३. न्हु पूजा जु २ हंस हं २ नेभेयातं ॥ नैव्यद्य जोरन दयकाव जुजु बि-
४. युव, हंस हं १ न दवथ्यं स्मय याय ॥ मज्जतिथ्यं देव चालन याक्काव,
५. सिन्धूरि जात्रा याक्काव, देव दुहा विज्याचके, देश कुयकाव स्वकनबुस,
६. पूजा जु २ हंस हं २ नेभेयात, देव थापना याक्काव यात्रा याक्क तय

(४)

१. जुजुनं ग्वय छायकं, स्वान तस्यं रिहा बिज्याचके ॥ नस चा जोलक्का-
२. व, जुजु बिज्याचकाव, पूजा जु २ हंस हं २ नेभेयात, पूजा याय, जुजु
३. यात स्वान तय, थ्वनलि जुजुन, वतुतो, सयकाव, आचार्यया छेस लिहा
४. बिज्याचके, मज्जतिथे लं सोय, ॥ कलेस दुवाल ल्याख, तिप्वात, दयकाव,

८० सि. एन. ए. एस. जर्नल, भोलम १४, नं. १ (डिसेम्बर १९८६)

५. लं सोय, निवर्द्धनादि, दीप रोह रक्षा, सगोनादि, आसिन्वदि आरथी,
६. प्रतिष्ठा, स्वस्ति वाक्य पदपं दुहाबिज्याचके, स्थापन पूजा याय, वाधाव दा-

(५)

१. यके ॥ ध्वते यंयाविश्वजात्राया विधान ॥ ॥ वसन्तपुरिया गुलिकु-
२. सिक्वया जुल, उलृ यायमाल, समस्तं कु शिक्व यार्थे ॥ ॥
३. चैत्र शुद्धि एकादशी कुन्हु, दंदु पूजा छोय, जोशिन, धरवत सोचका-
४. व, पिवने जुकोया, मज्जतिर्थे पूजा छोय ॥ पूजा जु ३ हंस हं २ दं ३ ग्व-
५. य ५ दुमाजुस्त ॥ वसन्तपुरि, पूजाजु ३ हंस हं २ दं ३ ग्वय ५ वसन्त-
६. पुरि ॥ ॥ थापूजाया कन्थनं मारक्व छोय ॥ वलि लोहो, वंकुलि ॥

(६)

१. त्रिशूल ॥ हंस हं १ दं ४ ग्वय ५ ॥ जिमने ग्वड देवल ॥ पेग्वड देवल ॥ मा-
२. तृका ॥ दुवनेयात ॥ ॥ देगुलितले ॥ कन्हेवल सिक्व ॥ ध्वते दुदुपू-
३. जाविधि ॥ ॥ चैत्रकृष्ण अस्तमी ८ कुन्हु, तवदेवलस, थापूजा
४. जोलनन, धवनछो याय, आचार्यन संफुलि सोस्यं रात्रि खनके माल ॥ ॥
५. वैशाखन, ॥ दिन सोस्यं, तवदेवलस अजिलिस्वान छायाव, थापूजा जो-

(७)

१. लन ॥
२. १ ज्येष्ठन ॥ दिन सोयाव चपस्वान छाया ॥ भीमसेन, पूजा जु १ हंस हं १
३. दं २ ग्वय ५ चंपस्वान दक्व छोय ॥ ॥ दुर्पतीस, पुजाजु १ हंस हं १ दं
४. २ ग्वय ५ चंप स्वान तस्यं छोय ॥ ॥ कविन्द्रपुलिया जगन्नाथ, नाते-
५. श्वर, नरसिंह, हंस हं १ दं २ ग्वय ५ पूजा जु १ चंपस्वान तस्यं छोय ॥
६. ॥ ॥ जतल, सुरु थामया पुजा जु १ हंस हं १ दं २ ग्वय ५ चंपस्वा

(८)

१. न तस्यं छोय ॥ ॥ वुगस, पुजाजु १ दं २ ग्वय ५ चंपस्वान तस्यं छोय
२. ॥ ॥ वुग सुरुथामया, पूजाजु १ दं २ ग्व ५ चंपस्वान तस्यं छोय ॥ ॥
३. सेगु, पूजा जु १ दं २ ग्वय ५ चंपस्वान तस्यं छोय ॥ ॥ प्रतापपुरि, पू-
४. जाजु १ दं २ ग्व ५ चंपस्वान तस्यं छोय ॥ ॥ अनन्तपुरी, पुजाजु १ दं २
५. ग्व ५ चंपस्वान तस्यं छोय ॥ ॥ पशुपतिस्त, पुजा जु १ दं २ ग्व ५ चं-
६. पस्वन तस्यं छोय ॥ ॥ वुक्वयात, पुजाजु १ हंस हं १ स्मय न्यान, दं २

(९)

१. ग्व ५ चंपस्वान तस्यं छोय ॥ ॥ वज्रयोगिनि, पूजाजु १-दं २ ग्व ५ चं-
२. पस्वान तस्यं छोय ॥ ॥ चंगुयात पुजाजु १ दं २ ग्वय ५ चंपस्वान त-
३. स्यं छोय ॥ ॥ पुणुरिस, पुजाजु १ दं २ ग्व ५ हंस हं १ चंपस्वान तस्यं छो-
४. य ॥ ॥ अग्निहोत्रस, पुजाजु १ दं २ ग्व ५ चंपस्वान तस्यं छोये ॥ ॥
५. सालछेपुरिस, पुजाजु १ हंस हं १ दं ४ ग्व १० चंपस्वान तस्यं छोय ॥
६. ॥ ॥ हितिस, पुजाजु १ हंस हं ३ दं ६ ग्वय १५ चंपस्वान ॥ ॥

(१०)

१. वलि लोहोस, पुजाजु १ दं २ ग्व ५ चंपस्वान तस्यं छोय ॥ ॥ वसंत-
२. पुरिस, पूजाजु १ दं ३ ग्व १५ हंस हं १ चंपस्वान तस्यं छोयः ॥ ॥
३. दुमाजुस्त पूजाजु १ हंस हं १ दं ३ ग्व १५ चंपस्वान तस्यं छोय ॥ ॥
४. खंप्वस छोय, स्वान केपोल, पोल ५ प्वल १ दुमाजुस्त, ॥ प्वल १ वंकुलि ॥
५. प्वल १ मानेश्वरी ॥ प्वल १ पीथु ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ दं १२ ग्वय ३०
६. स अंकन ॥ न्हक्वसं चंगुसं, चंपस्वान दक्व, खंप्व बिस्य छोय माल धकं

(११)

१. हाळ् छोयमाल ॥ सेसा आदिन चंपस्वान दक्व छोय ॥ थ्वते परिवा-
२. र थ्व कंथनं छोय ॥ ॥ थ्वते धुनकाव दिन सोस्यं, तवदेवलस, था-
३. पूजा, चंपस्वान छाया ॥
४. आषाढ कृष्ण चतुर्दसि १४ पुतिछा वुसाधनयाथ्यं, पूजावसपे
५. जुरों ॥ आचार्यन, देगुरि छेदिस, थापूजा याथ्यं, पूजा जोपयके

(१२)

१. थ्वनलि, त्रिशूलस पूजा याय ॥ थ्वनलि, उपाध्यास्यं, पूजा यायु ॥ रा-
२. त्रिस मजतिथे यायु ॥ संति, प्रसा चवदसयाथ्यं, भुपात ७ कुह्लल
३. भुजा बियु ॥
४. श्रावण शुद्धि ८ अष्टमि कुन्हु, खंप्वया, पिथु पुतिछा ॥ स्वान के-
५. पोल छोय ॥ पोल १ दुमाजुस्त ॥ पोल १ वंकुलि ॥ पोल १ मानेश्वरि

(१३)

१. पोल १ पिथुस्त ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ दं १२ ग्वय ३० सेसा, म्वाच, खलभुजा
२. आदिन, दको विसे छोय ॥ दाम शुका २ मलियात, हाज शुद्धान, वय बि-
३. य ॥ ॥ श्रावण कृष्ण ८ अष्टमि कुन्हु, खंप्वया, दुंथु पुतिछान, स्वा-
४. न के पोल छोय ॥ पोल १ दुमाजुस्त ॥ पोल १ वंकुलि ॥ पोल १ माने-
५. श्वरि ॥ पोल १ पिथू ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ दं १३ ग्वय ३० सेसा, म्वा-
६. च, खलभुजा, तुसे, फनसे, आदिन, दक्व छोय, ॥ दाम शुका २ मलि-

(१४)

१. यात हाज शुद्धान वय बिय ॥ थ्वते खंप्व छोय ॥ ॥ श्रावणशुद्धि
२. १२ द्वादशि कुन्हु गुनप्वंया देवस्त दक्षिना काय, दंम १८ ग्वय ३०
३. ॥ थ्वतेन बो थय ॥ दं १ महादेवल ॥ दं १ विष्णुदेवल, ॥ दं १ दुमाजु ॥
४. दं १ वलिलोहो ॥ दं १ वसंतपुलि ॥ दं १ हिति ॥ दं १ प्यग्वल देवल ॥
५. दं १ त्रिसूल ॥ दं १ मातृका ॥ दं ४ तवदेवल ॥ दं ४ न्हुलेदेवल ॥
६. दं १ कन्हेवल सिक्व ॥ ॥ तव देवलस मतपूजा यायमाल ॥ ॥

(१५)

१. सिंधुरिजात्राया, सिंध्र, आगण काय माल, छबोतवदेलयात १ छ-
२. बो न्हुल देवलयात १ ॥ ॥
३. भद्रपद शुक्लन, एन्दला थ्व लक्काव, दिन सोयाव, राथ्वक पूजा
४. थापूजा याय तवदेवलस ॥ ॥ भद्रपद एन्दलान दिन सो-
५. याव पंणर्कय कल छोय ॥ ॥ भद्रपद शुक्ल अस्तमि कुन्हु

(१६)

१. तवदे थापूजा याय ॥ दुगु सोय हं २ दं ८ हेलयात बियमाल ॥
२. मालश्री थातके माल ॥ ॥ भद्रपद कृष्ण, अष्टमि कुन्हु, तव
३. देवलस, थापूजा याय ॥ मुले, थुहं १ सोय ॥ महालक्ष्मीधर्म ॥ ॥

(१७)

१. आशुन शुक्ल ॥ नवरात्र स्वने ॥ नवरात्र स्व कुन्हु, तवदेवलस, नि-
२. त्यकर्म, धुनकेमाल ॥ जुजुयां, नित्यकर्म धुनकेमाल ॥ नवरात्र, कु-
३. थिसं, न्हवोस्यं, ताल लात काव तय ॥ उपाध्यास्यं, मालक्वं कर्म यायु,

४. नवरात्र सोने धुनकाव ॥ ॥ खंप्वस स्वान केपोल जोपयके ॥ पो-
५. ल १ दुमाजुस्त ॥ पोल १ वंकुलि ॥ पोल १ मानेश्वरी ॥ पोल १ पिथु ॥
६. पोल १ नवरात्र भगवतिस्त, ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ दं १६ ग्व ४० ॥

(१८)

१. श्वते खंप्वस छोय ॥ ॥ तवदेवलायात, मतपूजा जु १ जोपय-
२. के, दं ४ ग्व १० ॥ ॥ निखुति, थु सोययात, ग्वय १० दं ८ अक्षत, द्वा-
३. फल ॥ जुजुन तनके ॥ ॥ पाथ याचके, पाथ संपूर्ण जुरळाव,
४. तवदेवलस, नायक, आचार्यण, मतपूजा याय ॥ ग्वय २० गुंगुलि,
५. धूपवास, मढे सुखले १ सामग्री जोलन १ दयके माल ॥ देव क्व-
६. हा मविज्यात्वले, न्हिथं, उथ्यंमाल ॥ ॥

(१९)

१. ततो अष्टमीया विधान, ॥ तवदेवलस, नित्यकर्म धुनकेमाल, जुजुयां, नि-
२. त्यकर्म धुनकेमाल ॥ ॥ नवरात्र, दुथुस, मालक्व, न्ह वोस्यं ताल राचका-
३. व तय, ॥ खण्ड कुथिसं, मालको, न्हवोस्यं, ताल राचकाव तय ॥ ॥
४. तवदेवलस, ताल लाचकाव, चालनपूजायात, पूजा जोपयके ॥ म-
५. ज्जतिथें चालनपूजा याय ॥ वेला मुहुर्त्त जुलळाव, स्वस्तीकस, जुजु
६. तयाव, यो यान्ति देव, पदपाव, देवविसर्जन याळाव लाळाव जुजु लवलहाय

(२०)

१. ॥ मालक्व, सकल्यं, लवलहाय, वसा लायाव, क्वहावि (ज्या) चके ॥ ॥
२. क्ववने, जुजु स्वस्तिकस तयाव, निवर्द्धनादि, दिप लोहरक्षा, सगोनादि,
३. आसिर्व्वदि प्रतिष्ठा ॥ वेला मुहुर्त्त जुलळाव स्थापन याव ॥ वाक्य ॥ याव-
४. च्चन्द्रार्कमरुत्वत्यादि ॥ स्थापन याय ॥ ॥ पुष्पभाजन ॥ ॥
५. पिवने स्थापन मज्जतिथ्यं, ॥ पुष्पभाजनयातके ॥ पूजा, दुवन्यं, पिव-
६. न्यं नाप लाचकं याय ॥ ॥ जुजु देव, जोपयके, दुवन्यं, पिवन्यं,

(२१)

१. ॥ ॥ श्वनलि, खंप्वयात स्वान केपोल, जोपयके ॥ पोल १ दुमाजुस्त
२. ॥ पोल १ वंकुलि ॥ पोल १ मानेश्वरी ॥ पोल १ नवरात्र भगवति, ॥
३. पोल १ येताखण्ड कुथि ॥ पोल १ पिथ ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ पोल १ नव-
४. रात्र दुथु, क्वहा बिज्याचका गुरिस ॥ स अंकन पोल ८ ग्वय ४५ दंम
५. १८ दुगु हं ३ श्वते खंप्वस स्वान केपोल, अस्तमी कुन्हु छोय ॥ ॥
६. अन्तरवनसा, अस्तमी कुन्हुयाथ्यं, स्वान कोके पोल छोय ॥ थाल ८ दुगु हं

(२२)

१. ३ समस्तं, उथ्यं माल जुल्वं, अंतल मवनसा मुमाल ॥ ॥ पुन, नवमि कुन्हुया
२. तं छोय ॥ अन्तल वनसा, अन्तल वाकुन्हुं छोय ॥ मवानसा, अस्तमि कुन्हुं
३. छोय, ॥ खण्ड स्व कुन्हु याथे, स्वानकेपोल ८ उपल, पोल १ गणकौमा-
४. रियातं ॥ पोल १ एकातकौमारियातं, थ्वते उपल ॥ ग्वय ६५ दंम २६
५. स अंकन, दुगु हं ३ मेस हं ३ थ्वते खंपोस स्वान के पोल छोय ॥ ॥
६. दुवने पूजा धुनक्काव, दुगु हं ९ दुवनेयात ॥ ॥ दुगु हं ३ पिव-

(२३)

१. नेयात ॥ ॥ समय याय ॥ समय धुनक्काव ॥ दुवनेयां, पिवनेयां,
२. कलंक छोय, ॥ ॥ थ्वनलि, दक्षिणा, वाचनलंख चेत, सिंध्र, स्वान,
३. तय, ॥ साक्षि थाय, ॥ मोकसिलिपोल, ग्वालं, बियके ॥ उपाध्या, आचार्य,
४. दक्षिणा, थ्वते दुवने ॥ ॥ पिवने उथ्यं माल ॥ इति अष्टमि कुन्हु,
५. या विधि ॥ ॥ अन्तर वनसा अस्तमि कुन्हुया थ्यं ॥ पूजा जो-
६. पयके, दुवन्यं, पिवन्यं, ॥ वलिस जातने, ॥ मज्जतिथ्यं, सांगोपाङ्ग दे-

(२४)

१. वाचर्चन याय ॥ ॥ थ्वनलि, खंप्वस, स्वानके पोल छोय, मज्जतिथ्ये ॥ ॥
२. थ्वनलि, पसुतर्पण, दुवन्यं, पिवन्यं, ॥ समय, कलंकान्त ॥ अविसेख
३. चित्त, सिंध्र, स्वान, तय, ग्वय, ग्वाल, जजमान, उपाध्या, आचार्य, सकल्य-
४. स्तं विय ॥ दक्षिणा समस्तं, अस्तमि कुन्हुयार्थे ॥ थ्वनलि, खन्दमेश
५. चिये । मूल निगस, आलोग याय, ॥ वलन्हिया देव जोपयके, देव-
६. स्त मत बिये ॥ थ्वते अन्तलवक्क्या विधि ॥

(२५)

१. अथ नवमीया विधि ॥ जजमान पुष्पभाजन, याय, दुवन्यं पिवन्यं
२. ॥ चेत, सिंध्र, जजोमका, स्वान गेले पुलान वलिस, जा तने ॥ मज्जतिथ्ये
३. नवमिपूजा याय ॥ दुवन्यं, पिवन्यं, पोसोक याय, ग्वय छायाके ॥ ॥
४. खण्डमेस, स्याययात फलस वलि बिय, हि फव पूजा चुपेपूजा, खं-
५. ण्डमेसपूजा, मेस स्याय धुनक्काव वाधाव दायके ॥ ॥ थ्वनलि, त-
६. देवलसं, नवलात्रसं, खण्डकुथिसं, नवरात्र दुथुसं, नित्यकर्म याय

(२६)

१. ॥ ॥ ध्वनलि देगु लिछेदिस जोसिन धलवत सोचकाव मज्जतिथ्ये दे-
२. सपूजा छोय ॥ ॥ ध्वनलि, खप्वयात स्वान केपोर जोपयके, दश-
३. मि कुन्हुयात ॥ पोल १ दुमाजुस्त ॥ पोल १ वंकुलि ॥ पोल १ मानेश्वरी
४. ॥ पोल १ नवरात्र भगवति ॥ पोल १ येता खण्डकुथि ॥ पोल १ पिथु
५. ॥ पोल १ तलेजुस्त ॥ पोल १ नवरात्र दुथुस्त, ॥ ग्वय ४५ दंम १८
६. स अंकन, दुगु, मेस मुमाल, थ्वते खंप्वस छोय ॥ ॥

(२७)

१. ध्वनलि गणकौमालि कालवनेयात ॥ मूलचुकस, स्वानके, जोपयके,
२. ग्वय, ग्वाल, देवस्त, उपाध्या, आचार्य, लवतपनि, आदिन, सकलेस्तं वि-
३. य ॥ ॥ ध्वनलि, गणकौमालि कालवने, सिंक्वमुगुडिस ॥ कंथ, अ-
४. कंथ सोयाव, कथंन तय ॥ नो चायके, जपलपाव, अमन्त्र स्तोत्र पद-
५. पाव, भलिपनिसेन, जोनकाव, कंथनं बिज्याचके ॥ वाजन दायका-
६. व मोस्यान च्याऊाव ॥ मूल ध्वाखाया, पिवने, मज्जतिथ्यं लं सोय, ॥ नि-

(२८)

१. वछ्छनादि, दीप रोहलक्षा, सगोनादि, आसिर्व्वदि, प्रतिष्ठा ॥ लासा ला-
२. व, स्वस्ति वाक्य पदपाव, दुहा विज्याचके ॥ मूल चुकया फलस लृ चायका-
३. व, मज्जतिथ्यं दुहाविज्याचके, थव २ थायस, बिज्याचकाव, मज्जतिथ्ये
४. पूजा ॥ भोपयके, भोपे धुनकाव, पिहा विज्याचके ॥ वाजन, मोस्याल,
५. थेनकं छोय ॥ राजान देवल लिवितो सल विज्याय ॥ इति गण-
६. या विधि ॥ ॥ पुत्र एकातया विधि ॥ एकात काल वनेयात, स्वा-

(२९)

१. न के जोपयके, ग्वय १० दंम ४ ॥ ग्वय, ग्वाल, मज्जतिथ्ये बिय ॥ याकातकौमा-
२. लि कालवने ॥ मोस्याल, वाजन, भलिपनि, मूल आचार्यन, स्वान के जोऊाव,
३. वने, सिंक्वमुगुलिस ॥ आसनस बिज्याचकाव, नो चायके, जपलपे, त्रियाञ्जलि
४. छायाव जप स्तोत्र ॥ आमन्त्र स्तोत्र पदपाव, भलिपनिसेन, जोनकाव विज्या-
५. चके, ध्वनलि, मूल ध्वाखाया न्हवने, मज्जतिथ्यं लं सोयाव, स्वस्तिवाक्य पद-
६. पाव, लासा लाव, लंख धाल थस्यं दुहा बिज्याचके ॥ मूलचुकया फलस, चव

(३०)

१. कि चोयाव, क्वतलस लंख तयाव, जजमानन, लृ चायकाव खण्डकुथिलं-
२. नं विज्याचके ॥ आसनस तय, मज्जतिथ्ये, पूजा याय, भोपयके ॥ आचा-
३. र्थन, हनु भैरवपूजा, याय, जाप स्तोत्र ॥ भोपेगतकाव, नो चायके ॥ ग्व-
४. यं, दक्षिणा, छायाके ॥ थ्वनलि लिहाबिच्याचके ॥ वाजन, मोस्यान, माल-
५. को, समस्तं वियाव छोय ॥ जजमानन, देवल लिवितो, सलवने ॥ ॥
६. दुहा विज्याकाव, सम याय, ॥ वाक्यन सह ॥ कलंकपूजा ॥ ॥ मत बि-

(३१)

१. य ॥ देव जोपयके ॥ दक्षिणा ॥ अविषेक, चित, सिंध्र, स्वान, ग्वय, ग्वाल
२. बिय, जजमानादि, उपाध्या, आचार्य, लवतपनि, मज्जतिथ्यं बिय, ॥ मू-
३. ल आचार्यन, द्वालपूजायात वने ॥ इति नंमिया विधि ॥ ॥
४. ततो दशमिया विधि ॥ मज्जतिथ्ये बलि थ्वय ॥ बलि मालको थायथायसं
५. छोय ॥ दुगु कर्णपि बिय, मेश कर्णपिबिय, नित्यकर्म याय ॥ ॥
६. थ्वनलि, चारन पूजायात, पूजा जोपयके, दुवनेयातं, पिवनेयातं ॥ पू-

(३२)

१. जा याय, ॥ वेला मुहुर्त्त जुरकाव, जजमान, स्वस्तिक सते, यो यान्ति देव
२. पदपाव, देवविसज्जन याय, जजमान त्वाकाव न्हथुर्थे लवलहाय ॥
३. थ्वनलि निवर्दनादि, दीप लोह लक्षा, सग्वनादि, आसिर्वदि, ॥ पलास-
४. न नातुनकाव, कलंक छोय ॥ ॥ थ्वनलि, वसा लायाव, दिग सोस्यं,
५. न्हयाय, गमनं चार्थराय, पदपे ॥ थाहा बिज्याचके ॥ ॥ थ्वनलि त-
६. वदेवलस, न्ह वोस्यं, कलेस आदिन मालको, ताल लाचकं तय, ॥

(३३)

१. दुहा बिज्याचके ॥ निवर्दनादि दीप लोहरक्षा, सगोनादि, आसि-
२. र्वदि, सिफ लुय, आरथि प्रतिस्था ॥ ॥ दुहा बिज्याचके, दुवने
३. निवर्दनादि याय, सग्वनादि आसिर्वदि, आलथि प्रतिस्था ॥ से ग्वाल
४. तय ॥ थ्वनलि वेला मुहुर्त्त जुरकाव, त्वाकाव, मज्जतिथ्यं, थाय था-
५. यसं तय, ॥ थिल हाले वाक्य ॥ यावचन्द्राकर्कत्यादि ॥ जजमानपुष्प-
६. भाजन, सूर्यार्घ, गुरुनमस्कारादि, न्यास, जलपात्र, अर्घपात्र, भूत

(३४)

१. शुद्धि, आत्मपूजा, मालनि, मज्जतिथ्ये पूजा याय ॥ जाप, स्तोत्र,
२. समय कलंक ॥ दक्षिणा ॥ दशपति तय, ॥ मज्जतिथ्ये पायात ॥
३. इति दसमिया विधि ॥ ॥
४. आश्विन कृष्ण अमावाशि, ॥ लक्ष्मीपूजा ॥

(३५)

१. कार्तिक शुक्ल, प्रतिपदा सगोन बिय ॥ ॥ कार्तिक शुक्ल, च-
२. तुर्दशी, स्वयंभु लिङ्ग पूजा छोय, जोसिन धरवत स्वचकाव माल जोप-
३. यकाव छोय ॥ ॥ कार्तिक धुनकाव, नो फेनेयात, पूजा याय,
४. ॥ दुगु हं १ लुयि नाय ॥ हंस हं १ दुमाजु ॥ हंस हं १ वसन्तपुरि ॥ हं-
५. स हं १ हिति ॥ दुगु हं १ त्रिशूलायात ॥ तवदेवलस, मत पूजा ॥ ॥
६. उपाध्यान, देगुलि, छेदिया, धुकुतिस, कुल्लल भुजा बियु, तुपात

(३६)

१. बिय, ॥ तवदेवलस, समय, बो छायामाल ॥ नो चिकहं नो फेनके
२. ॥ ॥ तवदेवलस, महति धुळ्या, लाध्वक पूजा यायमाल ॥ ॥
३. मार्गशिल शुक्ल पूर्णिमा कुन्हु, जतलस पूजा छोय ॥ पूजा जु १ स्म-
४. य जु ३ फसिहं ३ दक्षिणा, गवय बिकव ॥ ॥
५. कार्तिकन, पिंद थयाया, हंस स्याय मुमाल ॥

(३७)

१. पौष शुक्ल, पूर्णिमा कुन्हु ॥ तव देवलस, वृहस्पतिवाल, जोलन
२. पूजा याय, ॥ ॥ चगुया, पोसपो, मज्जतिथ्ये, बिज्याचके, ॥ ॥
३. माघकृष्ण, सेरागाक, दशमि कुन्हु ॥ तव देवलस, बुसाधन याय
४. ॥ यजमादि, उपाध्या, आचार्य, लृलुसिं पाय, स्नानादि, वस्त्र हेलेमाल
५. ॥ दुवने, सिध्न लायलपे, दिष्टि, कर्णपताका, पञ्चपताका, अदु-

(३८)

१. बलि, आदिन क्षेले, पतवासन चोय, बलि, पंच बलि स्व खेसं, क्वथा-
२. याक्काव चोय, ॥ शिखा महाकालया, न्हवने, ढोल याक्क, ड्रन्दुन बलि
३. ८ वोस्यं तय ॥ ॥ क्ववने देगुडि छेडिस, थापूजां मथनं, मज्जति-
४. थ्यं, पूजा जोपयके ॥ ॥ त्रिशूलपूजा ॥ मात्रिकापूजा ॥ ॥ ध्वन-
५. लि, उपाध्यान, कुसन्दि, होमया, अग्निस्थापनयातक्काव ॥ दुवने
६. आचार्यन, पूजा याय, ॥ अद्यादि गुरुनमस्कारादि आत्मपूजान्तं

(३९)

१. सांगोपाङ्गपूजा, धूप, दिप, जाप, स्तोत्र, ॥ ध्वनरि उपाध्यासेन, ध्वजा
२. दुंतयके ॥ पशुतर्पन ॥ ० ॥ मार्घशुक्ल, अजरा सप्त-
३. मि कुन्हु, वस्त्र हेलैयात ॥ वस्त्र दयके ॥ गणेशया तोयु ॥ ॥ ब्रह्माय
४. नीया यियु ॥ ॥ माहेश्वरी तोयु ॥ ॥ वतुक भैरव, हाकु ॥ ॥ कौमा-
५. री ह्याकु ॥ ॥ वैष्णवी वाकु ॥ ॥ क्षेत्र हाकु ॥ ॥ वाराही कतो ॥ ॥
६. इन्द्रायनि, कतो ॥ ॥ जोगिनि, ह्याकु ॥ ॥ चामुण्डा ह्याडु ॥ ॥ महाल-

(४०)

१. क्ष्मी, राउनि ॥ ॥ कुसुमविकापल, नो २ सालिक ॥ ॥ मुकलंङ पात ४
२. ॥ पतुरि त्वाक १२ ॥ कोणागापु १२ ॥ लंङ्पाट १२ वर्ण थव थवस ॥
३. ध्वते वस्त्र हेलैयात ॥ ॥
४. फाल्गुण शुक्ल, पूर्णिमा कुन्हु, ॥ वृहस्पतिवार जोरन पूजा यायमाल ॥ ॥
५. फाल्गुण शुक्ल, चतुर्दसि कुन्हु ॥ जतलस, पूजा छोय, पुजा जु १ फसिहं ४ समय
६. न्यान जु १ दक्षिणा, ग्वय, बिक्व जतलस छोय ॥ ॥ फाल्गुण कृष्ण चतुर्दशि
७. कुन्हु ॥ दुगु हं १ समय, न्यान, लुं माध्ये छोय ॥ ॥ दुगु हं १ समय, न्यान १

(४१)

१. कहग छोय, ॥ ॥ ग्वलोया ॥ पसाचवदस, लि दवू, परिमान ॥ वच्छला-
२. देवीयातं, दुगु हं १ समय, न्यान, पुजा जु १ छोय ॥
३. पुन पिसाच, चतुर्दशीन ॥ खंप्वस, स्वान केपोल छोय, ॥ पोल १ दुमाजु ॥
४. पोल १ वंकुलि ॥ पो १ मानेश्वरि ॥ पो १ पिथु ॥ पोल १ गलंडयात ॥ पो १
५. तलेजुस्त ॥ सअंकन, पो ६ दं १४ ग्वय ३५ दुगु हं २ ॥ ध्वते पसाचव-
६. दसन खंप्वस छोय ॥ ॥ पिसाच चतुर्दशी कुन्हु, ॥ तवदेवलस,
७. याय विधि ॥ मज्जतिथ्यं, पूजा वसपे, पूजा जु १ गलंडयात, उपल माल ॥ थापूजा.

(४२)

१. मथन, पूजा जोपयके ॥ ध्वनलि चतुर्दशीया होम याय ॥ त्रिशूलपूजा ॥ सनि
२. वलि बिय ॥ ॥ ध्वनलि तवदेवलस, ॥ सनिवेतळाव, मालकव ताल लाचकाव,
३. ॥ आमन्त्रन पूजा याय ॥ मालको समस्तं जियकाव, पुष्पभाजन याय ॥ मातृकापू-
४. जा ॥ दुवने ॥ गलण्डस, बलि बियाव, नाप लाचकं, दुवने पूजा यायमाल ॥ साङ्गो
५. पांग, समस्तं पूजा याय ॥ धूप, दीप, नैवेद्य, जाप, स्तोत्र ॥ चपेपूजा ॥ पसुतर्पण ॥
६. समय ॥ कलंकपूजा ॥ इति पीसाच चतुर्दशीया विधि ॥ ॥ संति कुन्हुया
७. विधि ॥ बलि ध्वय, ॥ ध्वनलि, नित्य कर्म याय ॥ भु पात ७ विधिर्थ्ये, कुहल भुजा

(४३)

१. बिय ॥ कुहल भुजाविसर्जन याळाव, माले माले छोय ॥ समय ॥ ॥
२. इति पिशाचचतुर्दशीया विधि ॥ ॥

१० सि. एन. ए. एस. जर्नल, भोलम १४, नं. १ (डिसेम्बर १९८६)

टिप्पणी:-

१. वज्राचार्य, धनवज्र, वि.सं. २०३०, 'लिच्छविकालका अभिलेख' त्रि.वि. नेपाल र एशियाली अध्ययन संस्थान, काठमाडौं, पृ. १५१
२. संशोधन-मण्डल, वि.सं. २०१९, 'इतिहास संशोधनको प्रमाण प्रमेय' जगदम्बाप्रकाशन, ललितपुर, पृ. ५२
३. रेग्मी, डिल्लीरमण, ई. १९६६, 'मिडिइभल नेपाल' फर्मा के.एल्. मुखोपाध्याय, कलकत्ता, पृ. ३८
४. संस्कृत सन्देश, वर्ष १, अंक ४, वि.सं. २०१०, 'कवीन्द्रपुरः प्रतापमल्लदेवस्य शिलालेखः' काठमाडौं, पृ. १-६
५. वज्राचार्य, गौतमवज्र र पन्त महेशराज, वि.सं. २०१८, 'अभिलेख-संग्रह' भाग ३, संशोधन मण्डल, काठमाडौं, पृ. १७-१८
६. वज्राचार्य, गौतमवज्र, वि.सं. २०३२, 'हनूमान्ढोका राजदरबार' त्रि.वि. नेपाल र एशियाली अध्ययन संस्थान, काठमाडौं, पृ. १५५
७. तेवारी, रामजी र अरू, वि.सं. २०१९, 'अभिलेख संग्रह' भाग ७, संशोधन-मण्डल, काठमाडौं, पृ. २९
८. वज्राचार्य, धनवज्र र श्रेष्ठ, टेकबहादुर, वि.सं. २०३७, 'शाहकालका अभिलेख' त्रि.वि. नेपाल र एशियाली अनुसन्धान केन्द्र, काठमाडौं, पृ. २८५, २८९, २९८
९. वज्राचार्य, गौतमवज्र, 'हनूमान्ढोका राजदरबार' पृ. १६७
१०. वज्राचार्य, धनवज्र र मल्ल, कमलप्रकाश, ई. १९८५, 'द गोपालराजवंशावली' फ्रन्स स्टाइनर फेर्लाग, वीस्बादेन, पृ. ३८
११. वज्राचार्य, गौतमवज्र, 'हनूमान्ढोका राजदरबार' पृ. १६७, १६८
१२. वज्राचार्य, धनवज्र र मल्ल, कमलप्रकाश, 'द गोपालराजवंशावली' पृ. ३७
१३. रेग्मी, डिल्लीरमण, 'मिडिइभल नेपाल' भाग ३, पृ. ६-७, २२, २४
१४. रेग्मी, डिल्लीरमण, 'मिडिइभल नेपाल' भाग ३, पृ. ७